

**ARXIU AUDIOVISUALS ON-LINE: LA DIFUSIÓ DELS FONS FÍLMICS
DEL CENTRE DE RECERCA I DIFUSIÓ DE LA IMATGE
DE L'AJUNTAMENT DE GIRONA**

Pau Saavedra Bendito

Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI)

El desenvolupament tecnològic en el processament del vídeo i l'àudio digital ha obert noves possibilitats d'actuació en els arxius pel que fa a la conservació, la recerca i la difusió dels fons i col·leccions de documents audiovisuals. Nous suports capaços d'emmagatzemar més quantitat d'informació digital, xarxes i dispositius que ofereixen una major velocitat de transferència de dades i sistemes de compressió que redueixen cada vegada més el pes dels fitxers electrònics han contribuït a canviar substancialment la manera de treballar amb aquests tipus de materials. Fins fa pocs anys, l'única forma d'accedir als documents audiovisuals era mitjançant l'elaboració de fitxes de referència que permetien fer-se una representació de les característiques del document, tant formals: composició del suport, dimensions, tecnologia associada... com del contingut, és a dir, la imatge i el so. Una vegada el document objecte de la cerca era identificat, aquest s'havia de localitzar al dipòsit on restava emmagatzemat i, a través d'un dispositiu de lectura (un per a cada format), es procedia al visionat o l'audició del document. Ara, l'accés al document primari és possible des de qualsevol terminal d'ordinador de forma gairebé immediata en un entorn web, i no només això, sinó que s'ofereixen una sèrie de recursos interactius que permeten manipular i transformar el document per donar una resposta més eficaç a qualsevol necessitat d'informació.

El respecte als drets morals i intel·lectuals dels autors obliga als responsables de custodiar els documents a conservar-los en la seva integritat i, en el cas que s'hagin de realitzar còpies, a procurar que aquestes siguin el més fidels possibles a l'original. No obstant això, es poden generar subproductes de cara a la seva difusió, com pot ser un recull de fragments de pel·lícules d'un mateix autor per a ser projectat en una exposició d'un museu. La documentació audiovisual digital pot ser transformada fàcilment amb l'aplicació d'algun software d'edició. N'hi ha de molt senzills que poden ser utilitzats fins i tot per usuaris no experts.

Per altra banda, un canvi de format, en aquest cas el pas d'un format analògic a un de digital, implica sempre un grau de distorsió per petit i indetectable que aquest sigui. Això s'ha de tenir present ja que obliga a no reduir esforços en la preservació dels originals, al menys, mentre no existeixi la seguretat que la substitució d'aquests per còpies digitals no implicarà cap pèrdua. Només en els casos en què els materials originals estan sotmesos a un ràpid procés de degradació que els condemna irremissiblement a resultar inservibles en pocs anys, la digitalització esdevé una veritable estratègia de conservació.

El resultat de la digitalització d'un material analògic, ja sigui una pel·lícula cinematogràfica, una cinta de vídeo o un disc de vinil, és una còpia més o menys fidel a l'original que ens serveix com a vehicle per facilitar l'accés a la informació que conté. La digitalització ajuda, doncs, a explotar de forma més eficient els

recursos d'un arxiu amb la finalitat de dur a terme les tasques que li són pròpies: preservar i custodiar els documents, facilitar l'accés i la recuperació de la informació i obrir nous canals de difusió. Pel que fa a aquesta darrera funció, a les formes ja clàssiques de difusió com són l'edició de guies i catàlegs, la realització d'exposicions o la publicació de bases de dades, s'ha de sumar la possibilitat d'oferir el document primari a través de xarxes tant privades (intranets) com públiques (internet).

Gràcies a les noves possibilitats tecnològiques que se'ns ofereixen, l'usuari pot accedir a continguts audiovisuals des del terminal d'un ordinador situat a la sala de consulta d'un centre d'informació, des de casa seva o des de qualsevol punt amb un ordinador portàtil amb connexió a internet. És evident que això constitueix una important eina per a la recerca però al mateix temps obre el ventall de possibilitats d'explotació dels fons d'un arxiu, ja sigui amb finalitats culturals o comercials.

Cal dir que encara no són gaires els arxius audiovisuals que obren els seus fons a la consulta en línia en un espai públic com internet. Potser la causa la trobem en què la majoria dels centres tenen altres prioritats per resoldre com la conservació, catalogació i digitalització dels seus materials, o potser perquè un projecte d'aquesta mena requereix encara un consum de recursos tècnics i humans considerable. Però sí que hi ha diversos exemples en empreses destinades a l'explotació comercial d'imatges, que mitjançant la modalitat de *video on demand* faciliten als clients l'adquisició dels seus productes. Un altre exemple el comencem a veure en els mitjans de comunicació com ràdios i televisions que ofereixen a través del web les seves emissions o una part d'aquestes en directe mitjançant la modalitat coneguda com *streaming life*.

El creixement de recursos audiovisuals a internet en els últims anys ha estat exponencial. Aquest fet ha provocat que l'usuari ja no es conformi amb el document secundari, és a dir, amb una referència textual de la pel·lícula o la peça musical que busca i del lloc on es troba disponible, sinó que vulgui accedir al document mateix per gaudir-ne de forma immediata. Això és possible avui dia sobretot gràcies a la tecnologia que es coneix com a *streaming*.

El Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de l'Ajuntament de Girona aprofita aquesta nova possibilitat tecnològica per oferir, a través de la seva pàgina web, l'accés on-line a una mostra de 657 pel·lícules corresponents a alguns dels fons fílmics custodiats pel centre: concretament, els d'Antoni Varés, Narcís Sans i Joaquim Puigvert.

El fons Antoni Varés està format per 96 pel·lícules, la tipologia de les quals és variada: des del documental a la pel·lícula de ficció o els anuncis publicitaris. El context cronològic es situa entre el 1930 i el 1965 i destaca el fet que són les primeres produccions d'un cineasta amateur a la ciutat de Girona. Els documents originals són acetats de cel·lulosa de 9'5 i 16mm. Totes les pel·lícules han estat telecinades prèviament i es conserven còpies màster en cintes Betacam SP i U-Matic i còpies digitals per a la consulta en DVD.

El fons Narcís Sans està constituït per 592 pel·lícules la majoria de les quals tenen una tipologia de reportatge i són fruit de l'activitat professional de l'autor com a

periodista i col·laborador de TVE. S'han exclòs de la difusió al web les pel·lícules d'àmbit familiar per respecte a la privacitat dels personatges que hi figuren. Per la seva cronologia van des del 1940 la més antiga fins al 1986 la més moderna. Tenen un interès remarcable els reportatges de la Costa Brava que són un reflex del boom turístic i la transformació urbanística d'aquell indret durant els anys seixanta i setanta del segle passat. També hi ha un bon nombre de reportatges de la vida social i cultural de la ciutat de Girona. Els originals són la majoria pel·lícules de 16mm els quals han estat telecinats a Betacam Digital i se'n disposa de còpies en DVD per a la consulta.

El fons Joaquim Puigvert consta de 23 pel·lícules que comprenen la cinematografia documental, experimental i de ficció. Les pel·lícules originals del fons són principalment en formats S8, 9'5mm i 16mm i també han passat pel mateix procés de telecinat i copiatge. En destaquen els documentals de caire antropològic on es retrata la vida rural i els oficis tradicionals molts dels quals avui dia ja han desaparegut.

De cadascuna d'aquestes pel·lícules se n'ha extret un fragment que es pot visionar des de la pàgina web del CRDI de forma gairebé immediata, amb una bona resolució de pantalla. La consulta es realitza sobre el mateix catàleg dels fons cinematogràfics del CRDI i cada fragment de pel·lícula es presenta conjuntament amb la fitxa catalogràfica que recull les dades formals del document així com la descripció textual del contingut audiovisual de la pel·lícula.

00:38:35 El delegat nacional de Sindicats baixa d'un cotxe. La comitiva camina cap a la zona on es construeixen les vivendes del Grup Sant Narcís. El delegat mira un plànol de les obres. La comitiva visita les obres.

00:39:42 La comitiva visita l'església de Santa Maria de Porqueres.

00:40:00 El delegat i la comitiva pugen als cotxes oficials i es posen en marxa.

00:40:08 Vistes de l'estany de Banyoles.

00:40:43 El delegat i tres homes naveguen en llanxa per l'estany de Banyoles.

00:40:55 Assemblea provincial assistencial a la sala de sessions de l'Ajuntament de Girona. Presideixen l'acte el delegat Sanz Orrio, el governador civil Luis Mazo Mendo, l'alcalde Antoni Franquet, el secr. nacional sindical Mario López, el president de la Diputació Pere Bretxa Galí, el delegat de Treball Félix de León, el delegat provincial José María de Pablo Muñoz i l'alcalde de Figueres senyor Bonaterra. Discursos. Entrega de plaques. Discurs del delegat nacional de Sindicats.

00:42:13 Tauler informatiu.

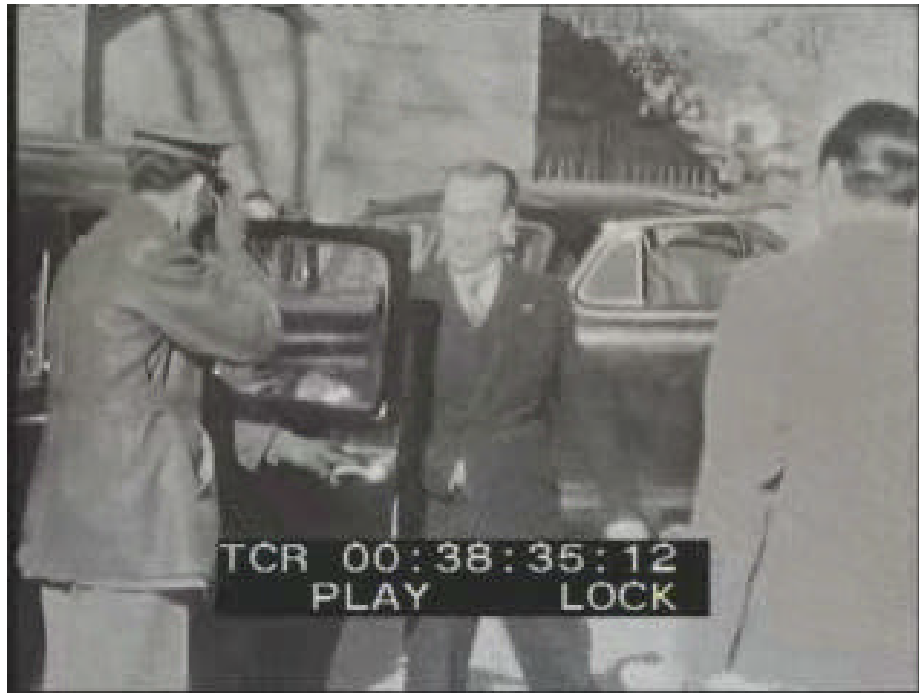
Governador Mazo Mendo
Original

Tipus de document: Pel·lícula

Unitats documentals: 1

Nota: Mostra de 30 segons de la pel·lícula. Per a poder veure correctament la pel·lícula, cal tenir un reproductor que suporti el format WMV com per exemple el [Windows Media Player](#)

La solució tècnica passa pel sistema conegut com a *streaming* que permet servir vídeo, àudio o altres tipus de continguts multimèdia a través de la xarxa i executar-lo en el web sense necessitat de descarregar-lo prèviament al disc local. Amb *streaming* es poden transferir dades a diferents velocitats en funció de la capacitat de la xarxa, des d'un ample de banda molt reduït com pot ser el d'un telèfon mòbil a d'altres més grans com les xarxes ADSL.

Per arribar a aquest resultat s'han seguit els passos següents:

- 1- Digitalització dels materials analògics existents sense compressió i amb compressió. Emmagatzematge en suports magnètics i òptics.
- 2- Catalogació i indexació dels documents.
- 3- Difusió dels documents en línia.

La digitalització s'ha fet mitjançant el telecinat en un laboratori especialitzat extern al centre. El senyal digital es troba emmagatzemat en la majoria dels casos sense compressió en cintes Betacam Digital que mantenen en gran mesura la qualitat dels originals i són força resistents al procés de degradació propi dels suports magnètics. De cadascuna d'aquestes còpies màster se n'ha extret una altra amb compressió MPEG-2 i en suport DVD per a la consulta.

La informació ha estat convenientment organitzada en una base de dades. Podem accedir a l'objecte de la nostra consulta a través d'índexs de descriptors o a través de cerques mitjançant text lliure. La descripció textual ens permet tenir una idea del document sencer: es tracta d'una descripció cronològica del contingut icònic i sonor de la pel·lícula (la majoria són mudes) dividit en seqüències o grups de seqüències entorn a una mateixa idea.

Els documents, una vegada digitalitzats, han passat per un procés de codificació que comprimeix els fitxers i redueix el nombre de bits que ocupen per tal que puguin ser trasmesos per una ample de banda inconstant com és el de la xarxa internet TCP/IP. S'ha utilitzat el programa Windows Media Encoder que permet codificar els fitxers a diverses resolucions i velocitats de transferència de bits per tal que s'adaptin al distint maquinari dels usuaris: des d'una resolució de 320x240 píxels, una velocitat de transfèrència de 282 Kbps (Kilobits per segon) i 25 fps (*frames* per segon) per a les connexions de banda ampla, a 160x120, 58 Kbps i 15 fps per als tradicionals mòdems de 56 Kbps.

Per aprofitar al màxim les possibilitats que ofereix la tecnologia *streaming*, s'ha contractat un servidor especialitzat, en aquest cas el de la plataforma Microsoft, Windows Media Service, que a més de gestionar la transferència de dades entre l'ordinador client i l'usuari, ofereix protecció davant la utilització il·legal dels fitxers, així com serveis de monitorització i obtenció de dades estadístiques.

Com hem dit, de cada pel·lícula se n'ha extret un fragment i s'ha codificat en format Windows Media Video. El que s'ofereix són 30 segons de cada pel·lícula, un temps suficient per fer-se una idea de les característiques tècniques i estètiques, de la qualitat i estat de conservació de les imatges, de l'estructura narrativa, etc. El fragment no correspon a l'inici del document ni ha estat triat a l'atzar sinó que s'ha seleccionat discrecionalment amb la intenció que fos una mostra representativa del tema central de la pel·lícula.

En un futur no gaire llunyà i gràcies al desenvolupament i l'abaratiment de la tecnologia, es disposarà d'un major nombre de *bytes* de memòria i d'una xarxa més ràpida i segura. Tot això contribuirà que s'incrementi el nombre de documents audiovisuals disponibles en línia així com la seva durada i qualitat. L'horitzó es troba en la possibilitat d'accedir des de qualsevol punt geogràfic i de forma gairebé immediata a la totalitat dels documents audiovisuals custodiats pels arxius, sempre i quan el respecte a les lleis de la propietat intel·lectual ho permeti.

http://www.ajuntament.gi/sgdap/cat/crdi_portada.php